
SZÓSZÉK - ÚRASZTALA

KOVÁCS ISTVÁN

A BIZALOM HATALMA

Jn 21 , 15 - 17

Valami nagyon szép és nagyon fontos dologról szeretnék beszélni ma Nektek. Talán inkább : vallani. Fontosnak érzem, mert amióta megértettem ezt a dolgot : meghatározza gondolkodásomat, viselkedésemet, egész életemet. Valom, hogy szép is ez a dolog, mert nélküle aligha lehet szép és igazán boldog az ember élete. Mivel nagyon szeretném megosztani ezt a tapasztalást veletek, most: izgulok ! Vajon sikerül ? - Kérlek, legyetek segítségemre! Fogadjátok bizalommal vallomásomat : a bizalomról, a bizalom hatalmáról.

Az életúton szerzett tapasztalatoktól függően, többé-kevésbé hajlamosak vagyunk arra, hogy fellobbanó rokonszenvünk sugallatára ismeretlen embertársainknak is előlegezzük bizalmunkat. Olykor előfordul, hogy csúfosan ráfizetünk erre és csalódásaink egyre inkább elpárologtatják bizalmunkat. Ebben a "méltóságát veszített világban", melyben sokakban meghűlt a szeretet és megfogyatkozott a bizalom : egyre többen hirdetik és fogadják meg a bizalmatlanság elvét. Ennek - az ószövetségi gondolkodásra jellemző - szellemét, egy történettel fogom szemléltetni.

Az édesapa egy magas asztalra állította kisfiát. Aztán biztatni kezdte, hogy ugorjon le. A kisfiú azonban félt és nem mert ugrani. Ne félj! - bátorította az apuka -, itt vagyok és kifoglak... De amikor a kisfiú leugrott, az apja félre állt, ahelyett, hogy kifogta volna. Ő megütötte magát és keserves sírásra fakadt. Az apa ekkor magához vonta és vigasztalni kezdte, s közben így okította gyermekét: "Tanuld meg, fiam, hogy még saját apádban se bízzál!"

"Mindenki őrizkedjék felebarátjától, ne bízzatok a testvérben sem!" (Jer 9,3) "Átkozott..., aki emberben bízik" (Jer 17,5) - összegezi fenyegetőn a bizalmatlanság elvét az Ószövetség. - Megvallom: soha nem tudtam elfogadni, magamévá tenni a bizalmatlanságból fakadó óvatosság ezen sündisznó-állását. Mennyire más világ a Jézusé! Jézusból valósággal árad a bizalom. És Jézus felé viszontárad a bizalom! Mert a bizalmatlanság mindig bizalmatlanságot, a bizalom pedig mindig bizalmat szül.

Tudta ezt Jézus jól, mert ismerte a szeretetből fakadó bizalom hatalmát és élt is vele. Klasszikus példának tekinthető az imént felolvasott bibliai rész, de igen sok esetre hivatkozhatunk még az evangéliumok alapján. Gondoljunk csak a kafarnaumi százados (Mt 8,5-13) vagy a kánaáni asszony (Mt 15,21-28) találkozására Jézussal. Valósággal árad a bizalom belőlük! Máté evangélista leírása épp azt emeli ki, hogy "idegen" létükre milyen megingathatatlan bizalommal fordulnak Jézushoz. A hitükben megingott, bizalmukban meggyöngült embereket maga Jézus bátorítja: "Bízzál fiam!" (Mt 9,2); "Bízzál leányom!" (Mt 9,22); "Bízzál leányom! A te hited megtartott téged" (Lk 8,48). Vagy a tanítványok felé: "Bízsa-

tok, én vagyok, ne féljete!" (Mk 6,50). Nem beszélve azokról az esetekről, midőn Jézus épp azokkal szembesül, akikkel szemben - óvatoskodó méricskéléssel - mindig a bizalmatlanság elve ajánlható: a megtévedtek, az elbukottak, a bűnösök. Jézus minden esetben a szeretetéből fakadó bizalmát kínálja föl nekik. Bízunk bennük, hogy legyen miben megkapaszkodjanak! "Eredj el, és többé ne vétkezzél!" - mondja nekik. És ebben kimondatlanul is benne van: Én bízom benned! Eredj el, és többé ne vétkezzél!

Gondoljunk csak az elbukottak, vagy a börtönből szabadultak helyzetére, akik - még az őszinte javulási szándék esetében is - csak meglehetősen ritkán és nehezen tudnak ismét "rendes" tagjaivá válni a közösségnek. Igen gyakran csak azért, mert senki sem nyújtja feléjük a szeretetből fakadó bizalom mentőövét. Mi, mégha megbocsátunk is nagynehezen az "elbukottaknak", az újrakezdéshez szükséges bizalmat csak oly ritkán tudjuk előlegezni...

Nem így Jézus, az emberi lélek nagy ismerője. Ő, amikor elhívta tanítványait, egyiktől sem kérdezte meg: szeretsz-e engem? Ezt a kérdést csak azután tette fel Péternek és a többi tanítványnak, miután előlegezte bizalmát és bebizonyította szeretetét. Tulajdonképpen egész élete szeretetének bizonyítása volt. Hogy mivel bizonyította például a tanítványainak szeretetét? Azzal, hogy kiemelte életüket a hétköznapi élet szürkeségéből és a boldogság hegyére vezette őket. Út, igazság és élet lett a tanítványoknak. Barátainak nevezte és barátaivá tette őket. Megajándékozta őket az élet kenyerével és italával, az evangélium boldogságával. Az utolsó vacsora előtt megmosta lábaikat is, a szolgáló szeretet áldozatvállalására tanítva őket.

Különös módon, éppen egy hétköznapi napnak is nevezhető élethelyzetben érttettem meg igazán mindezt. Péterke még egészen kisfiú volt, olyan két-három éves. Elég rég nem találkozott nagytatájával, aki - egyik délután - váratlanul érkezett látogatóba. Peti köszönt ugyan, de a hátunk mögé bújott, hogy - a szülői oltalom fedezékéből kilesve - előbb szemügyre vehesse a látogatót. Nagytatának - szemmel láthatóan - rosszul esett a gyermek bizalmatlansága, félénk húzódozása. Petike! - szólítottá -, hát nem ismered meg? Hát én vagyok; gyere, gyere gyorsan, hadd öleljelek és pusziljalak meg! A gyermek azonban csak nem indult, semmi hajlandóságot nem mutatott, hogy eleget tegyen a hívásnak. Nagytata ekkor - az örök nagyszülői szeretet leleményességével - egy csokit vett elő, és most már azzal hívogatta-édesgette magához. A gyermek bizalmatlansága lassan felengedett. Még mindig óvatosan közeledve, de odament és elvette nagytata kezéből a csokoládét. Megköszönte szépen s még várt egy pillanattig, hogy egészen meggyőződjön: valóban az övé, tényleg neki hozta nagytatája...A következő percben már ott ült nagytatája ölében! Csokoládét szopogatva, a megbizonyosodottak megingathatatlan bizalmával és önfelelt örömeivel, s mindezt olyan magától értetődő, természetes egyszerűséggel, amire alighanem csak az ártatlan gyermekek képesek. Akkor érttettem meg igazán, amit A kis herceg írója - Antoine de Saint Exupéry - így fogalmazott meg: "A szeretet megalapozásához az áldozattal kell hozzákezdened."

Bizalom nélkül elviselhetetlen az élet. Ha nem bízol senkiben és benned sem bízik senki: szájalomra méltó lettél. Bizalom nélkül nincs semmiféle - igazi - emberi kapcsolat. Nincs igazi barátság, elképzelhetetlen az igazi hitvestársi viszony, képtelenség a szülő és gyermek kapcsolata, de bizalom hiányában még az édes testvéreké is az. S a felsorolás folytatható... "Egymást ismerni nem annyit jelent, hogy mindent tudjunk egymásról, hanem hogy szeretettel és bizalommal vagyunk egymás iránt és hiszünk egymásban." (Schweitzer Albert). E megállapítás igazsága kiterjeszthető a munkatársi viszonyra éppúgy, mint a tanító és tanítvány vagy a nemzetek közötti kapcsolatokra is.

Tény, mindenkinek jól esik, ha bíznak benne. Igaza van Mauriacnak: A mások belénk vetett bizalma jelöli ki utunkat. Mit gondoltok, Péternek - a tanítványnak - nem ez az előlegezett bizalom jelölte ki útját? - Péter háromszor tagadta meg Mesterét, de Jézus mégsem vontja meg tőle a bizalmát! Háromszor kérdezte: Szeretsz-e engem? - Péter tudja miért a háromszor elhangzó kérdés - és fáj neki, hogy Jézus emlékezteti -, de azt is tudja: Jézusnak igaza van. Háromszor kell válaszolnia a szeretetből felkínált bizalomra, de ez - ugyanakkor - nem más, mint három lehetőség, három alkalom, hogy bizonyíthasson!

Szembeötlő és tanulságos e gyönyörű történetben, hogy Jézus nem kérte számon három éven át hirdetett tanítását, evangéliumát, sőt Péter hitbeli ismereteire sem kíváncsi! Szeretetéből fakadó bizalma az egyetlen feltétele, hogy Péter közziklána bizonyuljon. Ez a jézusi bizalomban rejlő erő, "utat jelölő" hatalom.

Néha, midőn nagyon egyedül és elhagyatottan érezzük magunkat, egyszerűen közel lép hozzánk valaki, és megajándékoz szeretetéből fakadó bizalmával. És akkor egyszerre megérezzük, hogy milyen csodálatos erő a bizalom, s hogy ezek a ritka alkalmak életünk legboldogabb alkalmi, és boldogok vagyunk nagyon. Törekedjünk hát mi is a szeretetből fakadó bizalomra! Hadd határozza meg gondolkodásunkat, viselkedésünket, egész életünket, mert csak így lehet szép és boldog az ember léte ezen a földön. Ámen.

BOLDOGOK AZ ISTENBEN GAZDAGOK

Lk 12, 15

Több mint húsz évre terjedő lelkési szolgálat során megtanultam: vannak úgynevezett "nehéz textusok". Ezek a Szentírásból - egyházi beszédünk alapgondolatául - választott részek azért nevezhetők így, mert a szokásosnál nehezebb feladat elé állítják a prédikáló lelkészt, de az evangélium üzenetét befogadni kész hallgatóságot - a gyülekezeti tagokat - is alaposan próbára teszik. Olyan textusok ezek, amelyek homlokegyenest ellentétben állnak a megszokott, hétköznapias gondolkodással, s valósággal ingerelnek, hogy ellentmondjunk nekik. Ha még azt is felismerjük, hogy az evangélium mindig egy magasrerdű élet követelményével lép fel - minden idők tanítványaival, s így velünk szemben is -, tehát bele akar szólni életünkbe, szokásainkba, akkor csak úgy ágaskodik bennünk a tiltakozás, az ellenkezés "ördöge"! Ha őszinték vagyunk, a leggyakrabban épp azért, mert - ezek a "nehéz textusok" - mindig a lényegre tapintanak, nagyon is gyarló elevenünkbe vágnak... Pont egy ilyen "nehéz textust" választottam mára, mégpedig Jézus egyik - nagyon időszérűnek érzett - példázatából. De hadd lássuk, miről is van szó benne?

Egyszer egy ember kerül Jézus elé és arra kéri, szóljon testvéreinek, hogy ossza meg vele a vagyonát. Egész szíve, minden keserősége ott háborog ebben a kérdésben. Meghalt az apja és idősebb testvére egy árva vasat sem akar adni neki a vagyonból, az örökségből. Mit tegyen? Mivel épp kínálkozik az alkalom, fogja magát és elszalad az arra járó, híres prófétához, Jézushoz. Ő biztosan neki ad majd igazat. Hisz mégiscsak égbekiáltó igazságtalanság, hogy így kisémmizi őt a saját testvére.

Csak hogy óriási a csalódása, mert Jézus így válaszol: Ember, ki tett engem bírónak vagy osztónak köztetek? Más szóval ez azt jelentette: nem azért küldött engem az én mennyei Atyám, hogy ilyesmivel foglalkozzam! De mert mélyen belelátott ennek az embernek a szívébe - és ott iszonyatos kapzsiságot és irigységet, pénzsóvárságot és vagyonimádatot látott -, még ezt is hozzátette: "Vigyázza-